

La declaració com a Bé Cultural d'Interès Nacional suposa un reconeixement definitiu a la singularitat del jaciment de Vilauba

Pla de l'Estany | 28-02-2021 | 19:50

La declaració del jaciment de la vil·la romana de Vilauba com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) suposarà un important impuls al projecte de museïtzació del jaciment. Així ho han valorat les institucions propietàries aquest matí en una roda de premsa des del mateix jaciment. La nova condició com a BCIN suposarà que Vilauba passi a formar part dels circuits de difusió escolar i turística a nivell de Catalunya i d'Europa, a més d'optar a subvencions més importants per part d'administracions superiors.

El procés d'incoació per aconseguir la declaració de BCIN es va iniciar el 2019 per iniciativa dels quatre propietaris del jaciment: els ajuntaments de Banyoles, Camós i Porqueres i el Centre d'Estudis Comarcal de Banyoles (CECB). Durant el 2019 es va recopilar tota la documentació necessària i al desembre del mateix any es va celebrar la comissió extraordinària de seguiment del projecte, en què van participar els representants dels ajuntaments i del CECB i que va servir per acordar la sol·licitud a la Direcció General de Patrimoni Cultural, que es va efectuar a través d'un decret d'alcaldia de Banyoles el 8 de gener de 2020.

Una setmana després, la Direcció General de Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya va emetre un informe favorable per al cas de Vilauba i dimarts passat el Govern va aprovar la declaració de la vil·la romana com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) en la categoria de zona arqueològica.

L'Alcalde de Banyoles, Miquel Noguer, s'ha mostrat avui satisfet de la declaració de Vilauba com a BCIN en nom de les institucions propietàries i ha destacat que "a més del prestigi, la declaració com a BCIN és la millor eina de protecció i conservació del jaciment". Només els béns més rellevants de Catalunya tenen la protecció com a BCIN. A Catalunya, hi ha 248 jaciments de BCIN declarats en la categoria d'arqueologia, 22 dels quals estan a les comarques de Girona. Dels 248, només 9 són vil·les romanes, a les que ara s'ha incorporat Vilauba. A més de Vilauba, Banyoles compta amb altres BCIN com són la Pia Almoina, el Monestir de Sant Esteve i el jaciment neolític de La Draga, el passeig de l'Estany i les pesqueres, la plaça Major i la Muralla.

Miquel Noguer ha remarcat que "la declaració de Vilauba com a BCIN permetrà reivindicar i explicar l'excepcionalitat del jaciment, que ens permet reconstruir com era la vida a l'època romana i altmedieval". La nova condició com a BCIN facilitarà que Vilauba passi a englobar-se en circuits de difusió escolar i turística a nivell de Catalunya i Europa i que el jaciment pugui optar a subvencions més importants, com pot ser l'1% cultural, que es destinaran a la millora de la visita pública.

Per la seva banda, els arqueòlegs responsables del projecte Pere Castanyer i Joaquim Tremoleda s'han felicitat també de la declaració de Vilauba com a BCIN i ha destacat que suposarà "l'impuls definitiu del jaciment per la seva protecció, conservació i difusió".

La vil·la romana de Vilauba es troba immersa en un pla de millora i reordenació per museïtzar-la definitivament i convertir-la en un parc arqueològic, amb zones d'aparcament i descans i un espai cobert per a activitats, a més de permetre l'exploració integral del conjunt. En paral·lel, la culminació del projecte de reforma del Museu Arqueològic enriqueix la visita al jaciment amb un bloc temàtic dedicat a l'evolució del poblament en època ibèrica i romana a la comarca, on s'explicarà, entre altres, el funcionament d'una casa rural de l'edat antiga i s'exhibiran les millors troballes d'entre les 128.121 peces i fragments procedents de la vil·la que es conserven al fons del museu.

Consolidació del jaciment

La distinció arriba després d'una sèrie d'actuacions realitzades els darrers anys per condicionar millor l'espai. Des de principis de 2014, el desviament del traçat de la carretera GI-5247, que travessava el jaciment, va permetre connectar-ne les parts excavades i realitzar-hi nous descobriments, que van canviar la visió que se'n tenia fins llavors. A inicis de 2018, el jaciment va introduir una aplicació per a tauletes que permet realitzar la visita virtual, gràcies a una acurada recreació en 3D de les principals estances i espais del conjunt, en una iniciativa innovadora i pionera a la demarcació de Girona i que va ser molt ben rebuda pel públic visitant. El 2019 es van renovar íntegrament els plafons explicatius del jaciment, en què s'explica detalladament els orígens i l'evolució de la vil·la.

El jaciment

Vilauba va ser descoberta el 1932 durant les obres de la carretera de Banyoles a Pujarnol i s'hi va començar a excavar a partir del 1978. Des de 1981, el jaciment és propietat de l'Ajuntament de Banyoles, que n'és el titular del 70%, i de l'Ajuntament de Camós, l'Ajuntament de Porqueres i el Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, cadascun dels quals n'ostenta un 10%.

Es tracta d'un jaciment pioner a l'Estat espanyol en l'adopció dels mètodes d'excavació i registre moderns, tot seguint els models anglosaxons, que l'han convertit en un dels més estudiats. Al llarg de més de quaranta anys de treballs, s'ha determinat que el paratge va ser habitat entre els segles I i V d.C., amb una posterior ocupació fins al segle VII d.C., fet que confereix al jaciment un caràcter únic per resseguir i comprendre tant les diverses etapes de la romanització com el trànsit a l'edat mitjana. Les excavacions continuen fins avui i s'acompanyen de diverses actuacions de divulgació i difusió promogudes des del Museu Arqueològic de Banyoles.

Autor: Redacció